

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 14 och 16 § i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen samt av 7 § i mervärdesskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 14 och 16 § i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen samt av 7 § i mervärdesskattelagen (RP 42/2026 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande sakkunnig Mirjami Tanner, arbets- och näringsministeriet
- Ekonomichef Maija Nyman, Försörjningsberedskapscentralen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen och i mervärdesskattelagen.

Det föreslås att det i 14 § i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen görs en precisering i fråga om försörjningsberedskapsfondens transaktioner som hänför sig till den materiella försörjningsberedskapen. Dessutom föreslås det några tekniska korrigeringar i lagen.

Det föreslås att försörjningsberedskapsfonden tas in i 7 § i mervärdesskattelagen, vilket gör försörjningsberedskapsfonden särskilt skattskyldig för sådan rörelsemässig verksamhet som hänför sig till den materiella beredskapen. Samtidigt föreslås det att Försörjningsberedskapscentralen stryks ur bestämmelsen, eftersom den efter att den ombildas till ett statligt ämbetsverk betraktas som en del av staten vid mervärdesbeskattningen.

Betänkande EkUB 7/2026 rd

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och mål

Lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen (107/2026, nedan också *försörjningsberedskapslagen*) trädde i kraft den 1 april 2026. Syftet med reformen är att svara mot kraven i den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen och förtydliga Försörjningsberedskapscentralens ställning som myndighet. Genom lagen inrättades Försörjningsberedskapscentralen som ett ämbetsverk.

Genom lagen reviderades också den finansieringsmodell som tillämpas på Försörjningsberedskapscentralen och på försörjningsberedskapsåtgärderna. Centralens personal- och verksamhetskostnader samt kostnaderna för myndigheternas, näringslivets samt organisationernas sektor- och poolverksamhet finansieras med medel ur statsbudgeten. Försörjningsberedskapsfonden, som står utanför statsbudgeten, bevaras och till den intäktsförs fortfarande försörjningsberedskapsavgiften. Ur fonden betalas de åtgärder för försörjningsberedskapen som anges särskilt i lag.

Försörjningsberedskapscentralen och försörjningsberedskapsfonden har separat bokföring från och med den 1 april 2026, eftersom fonden är en sådan fond utanför statsbudgeten som avses i 87 § i grundlagen (731/1999) och Försörjningsberedskapscentralen ett sådant ämbetsverk enligt försörjningsberedskapslagen som ingår i statsbudgeten.

Regeringen föreslår att försörjningsberedskapslagen ändras så att 14 § preciseras i fråga om försörjningsberedskapsfondens roll som affärsidkare när det gäller materiell beredskap. Dessutom föreslås det enstaka tekniska korrigeringar i lagen.

Det föreslås att mervärdesskattelagen ändras så att försörjningsberedskapsfonden tas in i 7 § i den lagen, vilket gör försörjningsberedskapsfonden särskilt skattskyldig för sådan rörelsemässig verksamhet som hänför sig till den materiella beredskapen. Samtidigt föreslås det att Försörjningsberedskapscentralen stryks ur bestämmelsen, eftersom den efter att den ombildats till ett statligt ämbetsverk betraktas som en del av staten vid mervärdesbeskattningen. Staten är av administrativa orsaker skattskyldig som en enda enhet.

Om det till 7 § 1 mom. i mervärdesskattelagen inte fogas en bestämmelse om att försörjningsberedskapsfonden är särskilt skattskyldig för sådan rörelsemässig verksamhet som avses i 1 § i mervärdesskattelagen, kan det leda till ett behov av att ytterligare kapitalisera försörjningsberedskapsfonden ur statsbudgeten för att fondens verksamhets- och betalningsförmåga ska upprätthållas. I och med ändringen har Försörjningsberedskapsfonden rätt att dra av den mervärdesskatt som ska betalas på upphandlingar som hänför sig till rörelsemässig materiell försörjningsberedskapsverksamhet.

Betänkande EkUB 7/2026 rd

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2026. Det föreslås dock att ändringarna i försörjningsberedskapslagen och 7 § 1 mom. i mervärdesskattelagen ska tillämpas på försörjningsberedskapsfondens rörelsemässiga verksamhet redan från och med den 1 april 2026. Eftersom försörjningsberedskapslagen trädde i kraft den 1 april 2026 säkerställs det genom nämnda ikraftträdandebestämmelse att det inte uppstår en övergångsperiod på en månad då ämbetsverkets och fondens bokföring skiljer sig från varandra. Syftet är att säkerställa en enhetlig och konsekvent bokföringspraxis, en tydlig verksamhetsmodell för fondens verksamhet, en konsekvent ekonomi samt kontinuitet och smidighet i försörjningsberedskapsverksamheten. Enligt den redogörelse som ekonomiutskottet fått kan en retroaktiv tillämpning dock öka den administrativa arbetsbördan hos Skatteförvaltningen och andra aktörer under den inledande perioden efter det att lagen trätt i kraft. Utskottet anser dock att förslaget är motiverat för att se till att lagen verkställs på ett tydligt och enhetligt sätt.

De ändringar som föreslås i propositionen kan karakteriseras som tekniska följdändringar som totalreformen av lagstiftningen om försörjningsberedskapen gett upphov till. Sammantaget anser ekonomiutskottet att lagförslagen är motiverade och fyller sitt syfte och tillstyrker dem därför utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 42/2026 rd utan ändringar.

Helsingfors 9.4.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Vilhelm Junnila saf
vice ordförande Pauli Aalto-Setälä saml
medlem Noora Fagerström saml
medlem Lotta Hamari sd
medlem Timo Harakka sd
medlem Antti Kangas saf
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Miapetra Kumpula-Natri sd
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Oras Tynkkynen gröna
medlem Heikki Vestman saml
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Betänkande EkUB 7/2026 rd

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.